

علم، چهار کلمه!

سُئِلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنِ الْعِلْمِ (از امیرالمؤمنین علی علیه السلام پیرامون علم پرسیدند)

فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَرْبَعُ كَلِمَاتٍ: (حضرت علیه السلام فرمودند: حقیقت علم در چهار عبارت است)

۱. أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ بِقَدْرِ حَاجَتِكَ إِلَيْهِ (خدای متعال را عبادت نمایی به قدر نیازی که به او داری!)

۲. وَأَنْ تَعَصِيَهُ بِقَدْرِ صَبْرِكَ عَلَى النَّارِ (او را معصیت نمایی به قدر صبر و تحملی که در برابر آتش عذاب او داری!)

۳. وَأَنْ تَعْمَلَ لِدُنْيَاكَ بِقَدْرِ عُمْرِكَ فِيهَا (برای دنیایت تلاش کنی به قدر عمری که در آن خواهی گذراند!)

۴. وَأَنْ تَعْمَلَ لِآخِرَتِكَ بِقَدْرِ بَقَائِكَ فِيهَا (برای آخرت بکوشی به قدر زمانی که در دنیای بعد، باقی خواهی ماند!)

... هر چه در عمق این عبارات امیرالمؤمنین علیه السلام می اندیشم زانوانم سست تر و اندوهم افزون تر می شود و با خود زمزمه می کنم: حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ (۹۹) لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (۱۰۰) تا آن گاه که مرگ یکی از ایشان فرا رسد می گوید پروردگارا مرا بازگردان (۹۹) شاید من در آن چه وانهادم کار نیکی انجام دهم؛ نه چنین است! این سخنی است

۱- ورام بن ابی فراس، مجموعه ورام - قم، چاپ: اول، ۱۴۱۰ ق.

که او گوینده ی آن است و پشاپیشِ آنان برزخی است تا روزی که برانگیخته خواهند شد (۱۰۰) (سوره ی مبارکه ی مؤمنون)

حالا هنوز فرصتی دارم! شاید! ... و خود را نیک می شناسم که نه طاقت عذاب الهی را دارم و نه جز نیاز و احتیاج و فقر، چیزی در وجود خود می یابم! ... و دست خالی عمر بی بازگشت را صرف دنیای محدود کرده ام و در پیش روی خود آخرتی بی پایان دارم!